

Horváth Miklós

(Kőszeg, 1953 –)

A védés időpontja: 2003.

MTA doktori értekezés címe: Az 1956-os forradalom és szabadságharc hadtörténelmi vonatkozásai

n.a.

MTA doktori értekezés tartalma:

I. rész

1. Az erőszakszervezetek és a Magyarországon lévő szovjet csapatok helyzete a forradalmat megelőző időszakban

I.1. Az erőszakszervezetek rendeltetése, főbb szervezeti egységei, állapotának legfontosabb jellemzői. A Magyar Néphadsereg rendeltetése, főbb szervezeti egységei, a személyi állomány, elsősorban a tisztikar állapotának legfontosabb jellemző. A Belügyminisztérium alárendeltségébe tartozó erőszakszervezetek rendeltetése, fontosabb szervezeti egységei, az államvédelmi és rendőri munka jellemző vonásai

I.2. A szovjet csapatok Magyarországon való tartózkodásának nemzetközi háttere

I.3. A magyar erőszakszervezetek karhatalmú célú alkalmazásának terve

II. A forradalom és szabadságharc kirobbanásának körülményei, az október 23-tól 28-ig tartó időszak hadtörténelmi vonatkozású eseményei

II.1. A fegyveres harc megkezdésének körülményei, a szovjet csapatok bevetése

A magyar és szovjet politikai vezetés helyzetértékelése

Döntés a szovjet csapatok bevetéséről

A fegyveres felkelés kirobbanásának okai és körülményei - Az államvédelmi erők Debrecenben és Budapesten tüzet nyitottak

Szovjet csapatok Budapestre rendelése

II.2. A magyar és a szovjet politikai vezetés tevékenysége az október 28-ig terjedő időszakban
A pártvezetés átalakítása, a szovjet és magyar politikai vezetés a „válság” kezelésének lehetséges módjairól

Az október 25-i kudarc oka és következményei

Október 25. „A legvéresebb nap” - Kossuth tér 1956.

Az MDP Központi Vezetősége Katonai Bizottságának tevékenységének értékelése

Ahogy a kérdések az MDP Központi Vezetőségének október 26-ülésén felvetődnek

A kijárási tilalom bevezetésének, majd időszakos feloldásának kérdése

II.3. A Magyarországon lévő szovjet katonai erő növelése, a szovjet csapatok tevékenysége

Újabb szovjet csapatok Magyarországra rendelése

Szovjet csapatok tevékenysége Budapesten (október 24 - 29.)

A Magyarországon lévő katonai erő növelése

II/4. Felkelő-szabadságharcos és más fegyveres csoportok megalakulása és tevékenysége

A felkelő-szabadságharcos csoportok általános jellemzői

A felkelő szabadságharcos csoportok megalakulása és tevékenysége Budapesten

Harc a szovjet és magyar csapatok ellen,

Fegyveres csoportok alakulása és tevékenysége vidéken.

II.5. A Magyar Néphadsereg alakulatainak karhatalmi alkalmazása (október 23-28.)

A hadsereg bevetésének közvetlen előzményei

A hadsereg alakulatainak Budapestre rendelése

A hadsereg vezetésének kérdése

A hadsereg alakulatai tevékenységének sokszínűsége

A kormányerők - elsősorban a hadsereg - és a fegyvertelen vagy részben fegyveres polgári lakosság közötti összetűzések vizsgálata

II.6. A Belügyminisztérium alárendeltségébe tartozó szervezetek tevékenységének vizsgálata

A rendőrség tevékenységének értékelése

Az államvédelmi erők részvétele a fegyveres felkelés felszámolásában

A BM Határőrség erőinek bevonása a karhatalmi feladatok végrehajtásába

- A Határőrség erőinek Budapestre vezénylése
- A BM Büntetés-végrehajtási intézetek tevékenységének értékelése
- Az elitáltak magatartása, kiszabadulásuk, kiszabadításuk körülményei
- II.7. A felkelő-szabadságharcos csoportok felszámolásának kudarca, fordulat az események értékelésében, az újabb szovjet támadás előkészítése (október 28. – november 3.)
- Újabb szovjet támadási kísérlet a Corvin köz fegyveres csoportok ellen.
- Szovjet és magyarfoglaltak a Corvin közben és a Fráter utcában
- A fordulat katonai és politikai okai
- II.8. Szovjet politikai és katonai döntéshozatal főbb mozzanatai az október 28 – november 3-ig terjedő időben
- A magyarországi eseményekben bekövetkezett fordulat moszkvai értékelése
- A szovjet csapatok kivonása Budapestről (október 28–31.)
- Politikai döntés az újabb támadás megindításáról
- A magyar politikai vezetés erőfeszítései az újabb támadás megakadályozására
- II. rész
- II.9. A Nemzetőrség megalakításának körülményei, tevékenységének jellemzői
- A Nemzetőrség megalakulásának közvetlen előzményei
- Nemzetőrség, mint rendőrségi segéderő szervezése
- Az első nemzetőralegységek megalakítása az ELTE Bölcsészkarán
- „Munkásosztályok” szervezése
- Köztársaság tér, ezerkilencszázötvenhat
- A felkelő-szabadságharcos csoportok lefegyverzésére tett sikertelen kísérletek
- A fegyverátadás megszervezése
- Nemzetőrség a forradalmi-szabadságharcos csoportok részvételével
- A Forradalmi Karhatalmi Bizottság megalakulása és tevékenysége
- A koncepció változik, Király Béla bekapcsolódása az Új karhatalom szervezésébe
- A Forradalmi Karhatalmi Bizottság első közgyűlése Kilián laktanya október 31.
- A Nemzetőrség létszáma és összetétele Budapesten
- A felkelő-szabadságharcos csoportok nemzetőrséggé szerveződésének jellemzői, főbb állomásai
- Nemzetőr magasabbegység szervezése a Budapesti Műszaki Egyetemen
- A Nemzetőrség megalakulása vidéken
- A Forradalmi Karhatalmi Bizottság tevékenységének legfontosabb állomásai
- A Forradalmi Karhatalmi Bizottság és Budapest Katonai Parancsnoksága közös katonai törzsének megalakulása és tevékenysége
- A Nemzetőrség Főparancsnokságának megalakítása
- II.10. A hadsereg és a BM alárendeltségű fegyveres erők tevékenységének legfontosabb jellemzői (október 28 – november 3.)
- A Nemzetőrség Főparancsnokságának megalakítása
- A hadsereg forradalmi szervezetei, a forradalmi katonai tanácsok megalakulásának körülményei
- A Forradalmi Honvédelmi Bizottmány és az alsóbb szintű forradalmi tanácsok tevékenysége.
- Változások a rendőrség, a határőrség és a büntetés-végrehajtási intézetek célkitűzéseiben és tevékenységében
- II.11. Magyarország teljes megszállásának katonai és politikai előkészítése (október 31 – november 4.)
- Felkészülés a „Vihr”, „Forgószél” fedőnevű hadművelet végrehajtására
- A támadás politikai előkészítése, tárgyalások az ellenkormány megalakításáról
- Tájékoztatás és egyeztető tárgyalások a szovjet katonai intervenció megindításáról
- "Tárgyalások" a szovjet csapatok kivonásáról, a magyar tárgyalóküldöttség letartóztatása
- III. A magyar forradalom és szabadságharc leverése
- III.1. Az általános támadás megindítása, a fegyveres ellenállás leverése

Nemzetőr és honvéd alegységek ellenállása Budapesten

A Magyar Néphadsereg alakulatainak lefegyverzése, utóvédharcok vidéken

III.2. Veszteségek és ami utána következett

A magyar erőszakszervezetek által elszenvedett személyi veszteségek

A szovjet csapatok veszteségei

Megtorlás és „tisztogatás” az erőszakszervezetekben.

III.3. A Szovjetunió Magyarország ellen végrehajtott agressziójának valós okai